

De directione uirtutis

Περὶ κατορθώσεως ἀρετῆς

Πάντες οἱ τρόποι καὶ τὰ μέλη χρήζουσι τῷ Χριστιανῷ εἰς κατορθωσιν ἀρετῶν. Ὅπως ἀγὼν αὐτῷ καὶ σπουδὴ ἦ, ἐν μηδενὶ ἐλλείπειν, ὡσπερ ἐπὶ τοῦ ἀρότρου· ἐὰν μὴ τὴν εὐθειαν κατέχει, ἀνώμαλον τὸ ἔργον εὐρίσκεται. Οὕτω τῷ Χριστιανῷ πάντων χρεία, ἵνα ἐν πᾶσιν ἀγωνιάσῃ ἐν καλοεργίᾳ· ἢ ὡσπερ τις μίλια ὀδεῦσαι ἔχων λ', ἵνα εἰς πόλιν εἰσέλθῃ· τούτου δὲ χαννωθέντος καὶ ἀμελοῦντος, ἔξω εὐρίσκεται· οὕτως, ἐὰν τις λείψῃ τῶν τῆς δικαιοσύνης ἀρετῶν, ὡς ἀμελής κρίνεται. Πάντων τοίνυν τῶν κατορθωμάτων προνοητέον, ὅπως τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπαναπαυσάμενον ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς καρποῖς, συγκαταμίξῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Σώφρων ἀληθῆς ἐστίν, οὐχ ἵνα τὸ σῶμα ἀπὸ πορνείας φυλάξῃ μόνον, ἀλλ' ἕκαστον τοῦ σώματος μέλος· οἷον, ὅτε ὀφθαλμὸς καὶ ἡ γλῶσσα κατὰ τὴν ἰδίαν ἐργασίαν σωφρονοῦσι, καὶ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον οἱ διαλογισμοὶ τῆς ψυχῆς μὴ συνδυάζονται τοῖς τῆς κακίας διανοήμασιν. Ὅσπερ ἐν τοῖς ἰοβόλοις θηρίοις πολλὴ διαφορὰ ἐστίν, οἷον, ἀσπίς, σκορπιός, δράκων, ἕνα δὲ ἰὸν θανατηφόρον κέκτηνται, οἷς ἐὰν σώμασι προσεγγίσωσιν· οὕτω καὶ ἡ διαφορὰ τῶν ἀνθρώπων τῇ πονηρίᾳ πολλή, ἕκαστῳ ἰδίαν ἐργασίαν τῆς πονηρίας ἀποτελοῦσα καὶ τῇ ψυχῇ ἐκχέουσα, τῇ κοινωνοῦσα καὶ συνδυάζουσα ταῖς ὑποβολαῖς τῆς ἀμαρτίας· οἷον, ἡ κενοδοξίαν, ἡ ὀργὴν, ἡ πονηρίαν, ἡ δόλον, ἡ μισαδελφίαν, ἡ φιλαργυρίαν, ἡ πορνείαν· ὡσαύτως ἀπόλλυταί τις ἢ γαστριμαργίας ἢ πορνείας ἰῶ. Οὕτω καὶ ὁ ὀρώμενος ὀφθαλμὸς πάντα καθαρῶς καὶ ὡς ἐστίν, ἐν ἀληθινῇ κρίσει ὄρα, καὶ ὑγιῆς στόμαχος πάντα τὰ βρώματα ἡδέως δύναται δέξασθαι· οὕτω καὶ ἡ καθαρὰ ψυχὴ πάντα ἀμώμως καὶ καθαρῶς ὄρα· ἡ δὲ τεθολωμένη συνδυάζουσα, οὐδὲ τὰ καλὰ δύναται ἰδεῖν ὡς καλά, ἐν πᾶσι προσκόπτουσα, τὸν ὀφθαλμὸν ἔχουσα ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαρτίας. Ἔστιν εὐχή καὶ νηστεία καὶ ἐλεημοσύνη βδέλυγμα παρὰ Θεῷ, διότι οὐ καθαρῶς ταῦτα ἐπιτελοῦνται πρὸς τὸν Θεόν.